

Checklista för tillsyn i fält 2025

Del 1 – Administrativa uppgifter	
Besöksdatum	Fastighetsbeteckning
Verksamhetsut vare	Person- /organisationsnummer
Adress	
Telefon	Mejladress
Inspektör	
Närvarande	
Närliggande vattenförekomst/er	
Statusklassning på vattenförekomst/er	
Fält/fältidentifikation	
Teckenförklaring	
Grönt: Vad som behöver kontrolleras i fält.	
Blått: Bedömning av inspektören i fält.	
Gult: Anvisning till inspektören.	

Del 2 – Uppgifter om verksamheten och fältet

2.1 Vilken huvudinriktning har verksamheten?

Djurhållning
Växtodling

2.2 Vilken klassning har verksamheten?

B-anläggning
C-anläggning
U-anläggning

Lagrum

2 kap. 1–3 §§ miljöpravningsförordningen (2013:251)

2.3 Ligger fältet inom nitratkänsligt område?

Ja
Nej

Lagrum

5 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket
2 §, Bilaga 1-3 Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

2.4 Ligger fältet helt eller delvis inom vattenskyddsområde?

Ja
Nej

2.5 Har du anpassat ditt val av grödor på grund av att fältet ligger nära ett vattendrag eller en sjö?

Ja
Nej

Om ja, hur har du resonerat kring dina val av grödor?

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken

Del 2 – Uppgifter om verksamheten och fältet

2.6 Har du någon karta över fältet där dräneringsbrunnar, dricksvattenbrunnar, vattendrag och andra känsliga objekt är markerade?

Ja
Delvis
Nej

Om ja eller delvis, har du ritat ut/markerat de fasta skyddsavstånden/zonerna på kartan?

Ja
Nej

Om nej i något av fallen ovan, hur säkerställer du att anställda/entreprenörer känner till vilka skyddsobjekt som finns och vilka skyddsavstånd/zoner som ska lämnas obehandlade?

Lagrum

2 kap. 2–3 §§ och 26 kap. 19 § miljöbalken

2.7 Hur skaffar du dig kunskap om nya rön och metoder för att minska risken för näringsförluster eller förluster av växtskyddsmedel?

Rådgivning genom Greppa Näringen
Växtskyddscentralernas nyhetsbrev
Annan oberoende rådgivning
Nyhetsbrev från rådgivningsorganisation
Lantbruksmedia ex. Land Lantbruk, ATL
Behörighetsutbildning för att sprida växtskyddsmedel
Annat:

Lagrum

2 kap 2 § och 26 kap. 19 § miljöbalken

2 kap. 31 § förordning (2014:425) om bekämpningsmedel

Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om (2014:42) integrerat växtskydd.

2.8 Har du gjort några frivilliga åtgärder för att minska risken för förluster av växtnäring eller växtskyddsmedel till vatten?

Svar:

Del 3 – Dräneringsbrunnar

3.1 Finns det synliga dräneringsbrunnar på fältet?

Ja
Nej (gå till del 4)

Gå till dräneringsbrunnarna och kontrollera i vilket skick de är i.

3.2 Dräneringsbrunnarnas skick

	Har brunnen ytvattenintag?	Är brunnen oskadd?	Finns det heltäckande lock på dräneringsbrunnen?	Är brunnen tydligt markerad i fältet?	Finns det en obearbetad yta/växtlighet runt brunnen?
Brunn 1	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej
Brunn 2	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej
Brunn 3	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej
Brunn 4	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej	Ja Nej

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken

3.3 Har du rutiner för att se över dräneringsbrunnarna regelbundet och åtgärda eventuella brister vid behov?

Ja
Nej

Lagrum

2 kap. 3 § och 26 kap. 19 § miljöbalken

3.4 Bedömer du som inspektör att tillräckliga rutiner finns för att hålla dräneringsbrunnarna i gott skick?

Ja
Nej
Går inte att bedöma vid besökstillfället

Del 4 – Öppna diken

4.1 Finns det öppna diken i anslutning till fältet?

Ja
Nej (gå till del 5)

Gå till det öppna diket/na och kontrollera hur området ser ut runt diket/na.

4.2 Hur tar du hänsyn till de öppna diken vid jordbearbetning?

Svar:

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken.

4.3 Bedömer du som inspektör att tillräckliga åtgärder görs för att förhindra att jord hamnar i de öppna diken?

Ja
Nej
Går inte att bedöma vid besökstillfället

Del 5 – Växtnäring (generellt)

5.1 Hur gör du för att förhindra olägenheter för närboende vid spridning av stallgödsel eller andra organiska gödselmedel?

Brukar ner gödseln så snart som möjligt
Sprider med myllningsaggregat eller annan likvärdig teknik, där gödsel blandas in i jorden
Undviker spridning före eller under helger
Har dialog med grannarna
Ingen åtgärd har behövts göras, då klagomål till följd av olägenheter inte har uppstått
Annat:

Lagrum

Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken samt till 23 a, 23 b, 26 c och 28 d §§ i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (sidan 18)

Del 5 – Växtnäring (generellt)

5.2 Har du spridit mineralgödsel som innehåller urea på obevuxen mark under det senaste året?

Ja
Nej

Om ja, har du myllat eller brukat ned gödseln inom 4 timmar?

Ja
Nej

Lagrum

23 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

5.3 Har du tillräckligt stor andel av din mark höst- eller vinterbevuxen? Gäller senaste höst- och vinterperioden.

Ja
Nej

Omfattas inte av bestämmelserna (Svealand och Norrland) – gå vidare till fråga 5.5.

Hur stor andel av din mark är höst- eller vinterbevuxen? _____%

Lagrum

11 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket

5.4 På vilket sätt håller du marken höst- eller vinterbevuxen?

Vallodling
Obrukad stubb efter skörd av spannmål/oljeväxter
Höstsäd och/eller höstoljeväxter
Fånggrödor
Sockerbetor, fodersocker- eller foderbetor, morötter, rödbetor eller andra liknande rotväxter
Flerårig frukt- och bärodling
Energiskog
Annat:

Lagrum

30 – 31 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

Del 5 – Växtnäring (generellt)

5.5 Frågan gäller fält utanför nitratkänsligt område

Har du spridit gödsel under perioden 1 december– 28 februari under det senaste året?

Ja
Nej

Om ja, brukade du ner gödseln inom 12 timmar?

Ja
Nej

Om nej, fanns undantag/dispens från nedbrukningskravet?

Ja
Nej

Lagrum

23 a, 36 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

5.6 Frågan gäller fält utanför nitratkänsligt område

Har du spridit gödsel vid olämpliga markförhållanden under det senaste året, till exempel vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark?

Ja
Nej

Om ja, vid vilka av följande olämpliga förhållanden har du spridit gödsel?

Vattenmättad mark
Översvämmad mark
Snötäckt mark
Frusen mark

Varför behövde du sprida gödsel under de olämpliga markförhållandena?

Lagrum

Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (sidan 16)

Del 5 – Växtnäring (generellt)

5.7 Frågan gäller fält inom nitratkänsligt område

Har du spridit gödsel vid olämpliga markförhållanden under det senaste året, till exempel vattenmättad, översvämmad, snötäckt eller frusen mark?

Ja
Nej

Om ja, fanns undantag/dispens från förbudet?

Ja
Nej

Varför behövde du sprida under olämpliga markförhållanden?

Lagrum

24, 36 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

5.8 Frågan gäller fält inom nitratkänsligt område

Har du spridit gödsel under perioden 1 november– 28 februari under det senaste året?

Ja
Nej

Om ja, fanns undantag/dispens från förbudet?

Ja
Nej

Lagrum

25, 36 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

Del 6 – Växtnäring (för fältet)

6.1 På vilket sätt sprider du gödselmedlen på fältet?

Spridarutrustning	Markera vilken som används	Hur stor är spridningsbredden eller kastvidden?	Kan sektioner stängas av?
Kombisåmaskin	Ja		Ja Nej
Flytgödselspridare – Bredspridning (spegel)	Ja		
Flytgödselspridare - släpslangar	Ja		Ja Nej
Flytgödselspridare - Nedmyllningsaggregat	Ja		Ja Nej
Fastgödselspridare	Ja		
Mineralgödsel - centrifugalspridare	Ja		
Mineralgödsel - rampspridare	Ja		Ja Nej

Gå ner till fältkanten som gränsar mot vattendraget eller diket och gå utmed det. Finns spår av avrinning från fältet eller körning utanför fältet med redskap?

6.2 Vilka skyddsåtgärder vidtar du vid spridningen för att förhindra att gödselmedlen hamnar i vattendrag eller diken?

Håller ett säkerhetsavstånd mot vattendrag
Kalibrerar gödselspridaren inför spridningssäsongen
Använder spårmarkering
Använder kantspridarbegränsare (gäller för centrifugalspridare och fastgödselspridare)
GPS-styrning
Annat:

Lagrum

2 kap. 3 § och 26 kap. 19 § miljöbalken
Allmänna råd till 2 kap. 3 § och 26 kap. 19 § miljöbalken samt 5 § förordning (1998:901) om verksamhetsutvares egenkontroll i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (sidan 18)

Del 6 – Växtnäring (för fältet)

Utgå från fältkanten som gränsar mot vattendraget.

1. Stega upp två meter in på fältet för att se om det finns spår av spridning av gödsel inom området.
2. Fortsätt stega tills du når körspår eller annan markering i fältet. Jämför antal meter du stegat upp med arbetsbredd/kastvidd som jordbrukaren angett.

6.3 Lämnar du en gödselzon mot vattendrag (bäck, å, flod, älv, kanal, damm) eller sjö?

- Ja, hur bred är zonen? _____ meter
Nej, fältet ligger inte intill vattendrag eller sjö (ej lagkrav)
Nej*

*inom nitratkänsliga områden får inte gödsel spridas närmare än två meter från fältets kant mot vattendraget.

Informera lantbrukaren om att det finns grundvillkorskrav på att inte sprida gödsel närmare än 3 meter från vattendraget och att detta krav gäller i hela landet.

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken

24 a § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

6.4 Bedömer du som inspektör att det finns tecken på att gödselmedel spridits så att det hamnat närmare än 2 meter från fältkanten som gränsar till sjö eller vattendrag?

- Ja
Nej
Går inte att bedöma vid besökstillfället

6.5 Bedömer du som inspektör att fältet/delar av fältet lutar mer än 10 % mot vattendrag (bäck, å, flod, älv, kanal, damm) eller sjö?

- Ja
Nej

Om ja, avstår jordbrukaren från att gödsla denna del av fältet?

- Ja
Nej, fältet ligger utanför känsligt område (ej lagkrav)
Nej

Lagrum

24 b § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

Del 6 – Växtnäring (för fältet)

6.6 Tillför du som mest 22 kg totalfosfor/hektar som ett genomsnitt under en femårsperiod på fältet?

- Ja
- Nej, jag tillför mer

Om nej, hur håller du koll på fosforinnehållet i marken och undviker att det byggs upp onödigt höga nivåer av fosfor i marken?

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken

8 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Allmänna råd till 8 § i föreskrifterna, 26 kap. 19 § miljöbalken samt 6 § förordning (1998:901) om verksamhetsutvares egenkontroll (sida 8).

6.7 Sprider du gödselmedel på fältet under hösten?

- Ja
- Nej

Om ja, vidtar du då några extra skyddsåtgärder för att minska risken för näringsläckage?

- Ja
- Nej

Om ja, vad?

Följdfråga inom nitratkänsligt område

Om ja, sprids gödseln bara i växande gröda eller inför höstsådd?

- Ja
- Nej

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken

Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (sidan 18)

Inom nitratkänsliga områden

26, 28a §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

Del 6 – Växtnäring (för fältet)

6.8 Om spridning av stallgödsel sker på obevuxen mark på hösten, hur snart efter spridning sker då nedbrukning/nedmyllning?

Direkt
Inom 4 timmar
Inom 12 timmar
Längre tid
Inte aktuellt
Annat:

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken

23 b §, 26 c §, 28 d § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken samt till 23 a, 23 b, 26 c och 28 d §§ Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (sidan 18)

6.9 Lagrar du gödselstukor på detta fält?

Ja
Nej

Om ja, vilka av följande försiktighetsåtgärder gör du för att minska risken för näringsläckage?

Lägger endast ut fast, stapelbar stallgödsel med lågt näringsinnehåll

Väljer lämplig plats t.ex. säkert avstånd från vattendrag, inte över kända dräneringsledningar

Flyttar lagringsplatsen för stukan inom fältet vid upprepad lagring

Lagrar gödseln max ett par veckor i fält i anslutning till spridning

Lagring sker endast under sommarhalvåret (april-oktober)

Annat:

Lagrum

Allmänna råd till 2 kap. 3 § miljöbalken i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring (sidan 8)

Del 7 – Växtskydd (för fältet)

7.1 Använder du växtskyddsmedel på fältet?

Ja
Nej (inga fler frågor)

7.2 Vem utför bekämpningen?

Du själv/drifansvarig
Egen personal
Entreprenör
Annan:

7.3 Har sprutföraren/na tillstånd för användning av växtskyddsmedel i klass 1L och 2L?

Ja, för växtskyddsmedel utomhus
Nej, men sprutföraren har yrkesanvändarbevis från EES eller Schweiz
Nej, användningstillstånd saknas

Lagrum

2 kap. 18, 19 §§ förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

7.4 Hur stora fasta skyddsavstånd lämnar du/entreprenören vid spridning av växtskyddsmedel?

Öppna diken, dagvattenbrunnar och
Dräneringsbrunnar _____meter (minst 2 meter)
Sjöar och vattendrag _____meter (minst 6 meter från högvattenlinje eller strandbrink)
Dricksvattenbrunnar _____meter (minst 12 meter)

Lagrum

2 kap. 35 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel
3 kap.1 § Naturvårdsverkets föreskrifter (2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel

7.5 Hur bred ramp har sprutan?

_____meter

Del 7 – Växtskydd (för fältet)

Utgå från fältkanten som gränsar mot sjö eller vattendrag.

1. Stega eller uppskatta sex meter från högvattenlinje/strandbrink in på fältet för att se om det finns spår av spridning av växtskyddsmedel inom området.
2. Fortsätt tills du når körspår eller annan markering i fältet. Jämför antal meter du mätt upp med halva rampbredden på sprutan.

7.6 Hur säkerställer du/entreprenören att skyddsavstånd intill känsliga objekt respekteras?

Stänger av delsektioner
Automatisk sektionsavstängning enligt karta och GPS
Undviker yttersta körspåret
Annat:

Lagrum

2 kap. 3 § miljöbalken
2 kap. 35 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel

7.7 Bedömer du som inspektör att de fasta skyddsavstånden (objekt och avstånd) är noterade i sprutjournalen eller korrekt hänvisade till i annan dokumentation t.ex. karta?

Ja
Nej
Kontrolleras inte

Lagrum

2 kap. 56 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel
10 § Statens jordbruksverkets föreskrifter (2015:49) om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel

7.8 Hur hanterar du ogräs på de ytor där växtskyddsmedel inte får användas? (runt brunnar och i skyddszoner vid vattenförekomster)

Mekanisk bekämpning
Låter det växa
Insådd av andra växter som konkurrerar med ogräsen
Annat:

7.9 Bedömer du som inspektör att de fasta skyddsavstånden respekteras?

Ja
Nej
Går inte att bedöma vid besökstillfället

Del 7 – Växtskydd (för fältet)

7.10 Hur bestämmer du/din entreprenör vilka anpassade skyddsavstånd som ska hållas till vattentäkter, sjöar, vattendrag och omgivande mark?

Använder Hjälpredan
Har alltid utökade skyddsavstånd på _____ antal meter
Vet inte, entreprenören ansvarar för det
Annat:

Lagrum

3 kap. 2 § Naturvårdsverkets föreskrifter (2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel

7.11 Vilka hjälpmedel använder du/din entreprenör för att beräkna de anpassade skyddsavstånden?

Termometer
Vimpel (vindriktning)
Vindhastighetsmätare
Vet inte, entreprenören ansvarar för det
Annat:

Lagrum

3 kap. 3 § Naturvårdsverkets föreskrifter (2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel

7.12 Bedömer du som inspektör att de anpassade skyddsavstånden (objekt och avstånd) är korrekt noterade i sprutjournalen?

Ja
Nej
Kontrolleras inte

Lagrum

10 § Statens jordbruksverks föreskrifter (2015:49) om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel

7.13 Bedömer du som inspektör att de åtgärder som vidtas för att ta fram de anpassade skyddsavstånden är tillräckliga?

Ja
Nej
Går inte att bedöma vid besökstillfället

Del 7 – Växtskydd (för fältet)

7.14 Brukar du/din entreprenör späda, blanda, fylla på och/eller rengöra sprutan i detta fält?

- Ja
- Nej
- Vet inte, entreprenören ansvar för det

Om ja, var är platsen och vilka skyddsavstånd lämnar du/din entreprenör vid spädning, blandning, påfyllning och/eller rengöring av sprutan i fält?

Öppna diken, dagvattenbrunnar och
dräneringsbrunnar _____ meter (minst 30 meter)
Sjöar och vattendrag _____ meter (minst 30 meter)
Dricksvattenbrunnar _____ meter (minst 30 meter)

Minst 30 meter gäller om det inte sker på yta med möjlighet för uppsamling eller på biobädd. Då gäller minst 15 meter.

Lagrum

2 kap. 35 § förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel
4 kap. 1–3 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter (2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel

7.15 Bedömer du som inspektör att de fasta skyddsavstånden vid blandning, spädning, påfyllning och/eller rengöring i fält av sprutan respekteras i verksamheten?

- Ja
- Nej
- Går inte att bedöma vid besökstillfället
- Inte aktuellt

7.16 Om du/din entreprenör fyller på sprutan i fält, hur förvarar ni förpackningarna under arbetet?

- På sprutan/i traktorn
- I låsbar container/låda vid fältkanten/på transportbil
- Direkt på marken
- Vet inte, entreprenören ansvarar för det
- Inte aktuellt
- Annat:

7.17 Bedömer du som inspektör att verksamheten har tillräckliga rutiner för förvaring av växtskyddsmedel under arbetet i fält?

- Ja
- Nej
- Går inte att bedöma vid besökstillfället
- Inte aktuellt

Lagrum

2 kap. 2 § miljöbalken
26 kap. 19 § miljöbalken